

BÖLÜM 12

Yaşlılıkta Obsesif Kompulsif Bozukluklar ve Profesyonel Yaklaşım

Özlem ŞAHİN ALTUN¹
Duygu ÖZER²

Öğrenme Hedefleri

1. Yaşlılıkta görülen obsesif kompulsif bozukluk hakkında bilgi sahibi olma
2. Yaşlılıkta görülen obsesif kompulsif bozukluğun görülme sıklığını açıklayabilme
3. Obsesif kompulsif bozukluğun etiyojisini öğrenme
4. Obsesif kompulsif bozukluğun tanı ve tedavisi hakkında bilgi sahibi olma
5. Yaşlı bireylerde görülen obsesif kompulsif bozukluğa yönelik müdahaleleri uygulayabilme

Bölüm Başlıkları

Giriş
Obsesif Kompulsif Bozukluk
Epidemiyoloji
Etiyoloji
Belirti ve Bulgular
Tanı
Prognoz
Eş Tanı
Tedavi
Profesyonel Yaklaşım
Örnek Vaka
Gözden Geçirme Soruları
Kaynaklar

¹ Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği AD, Yakutiye, Erzurum, ozlemsahinaltun@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-6727-6480

² Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sultan 2. Abdülhamid Han Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Üsküdar, İstanbul, ozerduygu39@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-5800-5099

4. Obsesif Kompulsif Bozukluk ile ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A. 50 yaş ve sonrasında ortaya çıkan yeni OKB tanısında özellikle beyin görüntüleme ve nörolojik muayene yapılmalıdır.

B. Yaşlı bireylerde başlayan OKB'ye sıklıkla demansın eşlik ettiği bildirilmektedir.

C. Yaşlı bireylerin tedavisinde ilk seçenek olarak trisiklik antidepressanlar (TCA) tercih edilmelidir.

D. OKB semptomları kültür özelliklerine göre değişmekle birlikte, Müslüman ülkelerde dini içerikli obsesyonların daha fazla görüldüğü belirtilmektedir.

E. Yaşlı bireylerde istifçilik davranışının sıklıkla görüldüğü bildirilmektedir.

5. Obsesif Kompulsif Bozukluk tanısı ile takip edilen yaşlı bireye uygulanacak girişimlerden hangisi yanlış bir yaklaşımdır?

A. Yaşlı bireyden ayrıntılı öykü almak gerekir.

B. Yaşlı birey ve ailesine hastalık hakkında bilgi vermek gerekir.

C. Yaşlı birey kompulsif davranışlarından dolayı yargılanmamalı, ayıplanmamalıdır.

D. Yaşlı bireyin kompulsif davranışlarını yapması için uygun yer ve süre sağlanmamalı, fakat ritüelleri kısıtlanmalıdır.

E. Yaşlı bireyin anksiyete ile etkili baş etmede kullanılabileceği alternatif yollar aranmalıdır.

Cevap Anahtarı: 1-D; 2.-A; 3-E; 4.-C; 5-D

Kaynaklar

1. Harmancı H. Psikiyatri Kliniğine Başvuran Yaşlı Hastaların Klinik ve Sosyodemografik Özellikleri: Bir Özel Tıp Fakültesi Hastanesi Deneyimi. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*. 2019;1(3): 152-7.
2. Aslan M, Hocaoğlu Ç. Yaşlanma ve yaşlanma dönemiyle ilgili psikiyatrik sorunlar. *Journal of Duzce University Health Sciences Institute*. 2017;7(1): 53-62.
3. TÜİK. *İstatistiklerle Yaşlılar, 2022*. [Online] <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2022-49667> [Erişim tarihi: 20.04.2023]
4. Taycan SE, Kaya FD, Taycan O. Psikiyatri polikliniğine başvuran bir grup yaşlıda huzurevi ya da aile ile kalmanın depresyon ve anksiyete düzeyine etkisi. *Turkish Journal of Clinical Psychiatry*. 2014;17(2): 73-82.

5. American Psikiyatri Birliği (APA). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5)*. Washington, DC: American Psychiatric Pub. 2013.
6. Üncüler F. Yetişkin Bağlanma Biçimleri ile Obsesif-Kompulsif Bozukluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Psikoterapi Uygulamasına Bir Örnek. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*. 2014;1(1): 26-40.
7. Kelleci M. *Obsesif Kompulsif Bozukluk*. Oflaz F, Yıldırım N. (ed.) *Psikiyatri Hemşireliği Sertifika Konuları* içinde, Ankara Nobel Tıp Kitabevi;2020: pp. 370-382.
8. Ruscio A, Stein D, Chiu W, et al. The epidemiology of obsessive-compulsive disorder in the National Comorbidity Survey Replication. *Molecular Psychiatry*. 2008;15: 53–63.
9. Dell’Osso B, Benatti B, Rodriguez CI, et al. Obsessive-compulsive disorder in the elderly: A report from the International College of Obsessive-Compulsive Disorders (ICOCS). *European Psychiatry*. 2017;3545: 1-5.
10. Bassil N, Ghandour A, Grossberg GT. How anxiety presents differently in older adults. *Currently Psychiatry*. 2011;10: 65–71.
11. Byrne GJ. What happens to anxiety disorders in later life? *Revista Brasileira de Psiquiatria*. 2002;24: 74–80.
12. Wooley JD, Khan BK, Murthy NK, et al. The diagnostic challenge of psychiatric symptoms in neurodegenerative disease; rates of and risk factors for prior psychiatric diagnosis in patients with early neurodegenerative disease. *Journal of Clinical Psychology*. 2011;72: 126–133.
13. Chacko RC, Corbin MA, Harper RG. Acquired obsessive-compulsive disorder associated with basal ganglia lesions. *Journal of Neuropsychiatry and Clinical Neurosciences*. 2000;12: 269–272.
14. Mazza C, Ricci E, Biondi S, et al. A nationwide survey of psychological distress among Italian people during the COVID-19 pandemic: immediate psychological responses and associated factors. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2020; 17(9): 3165.
15. Okray Z. COVID-19 pandemisi ve Obsesif Kompulsif Bozukluk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2021;13(3): 588-604.
16. Tükel R, Topçuoğlu V, Demet MM. *Obsesif-Kompulsif Bozukluğun Patogenezi*. Tükel R, Alkın T (ed). *Anksiyete Bozuklukları* içinde. Ankara: Pozitif;2006: pp. 299-338.
17. Tükel R, Polat A, Genç A, et al. Gender-related differences among Turkish patients with obsessive-compulsive disorder. *Comprehensive Psychiatry*. 2004;45(5): 362-366.
18. Cassidy KL, Rector NA. The silent geriatric giant: anxiety disorders in late life. *Geriatrics Aging*. 2008;11: 150–156.
19. Dell’Osso B, Benatti B, Buoli M, et al. The influence of age at onset and duration of illness on long-term outcome inpatients with obsessive-compulsive disorder: A report from the International College of Obsessive Compulsive Spectrum Disorders(ICOCS). *European Neuropsychopharmacology*. 2013;23: 865–871.
20. Sağlık bakanlığı. *ICD-10-TRM hastalık ve sağlık girişimi sınıflandırma sistemleri geliştirilmesi*. [Online] <https://shgmsgudb.saglik.gov.tr/TR,6220/icd-10-trm-hastalik-ve-saglik-girisimi-siniflandirma-sistemleri-gelistirilmesi.html> [Erişim tarihi:20.04.2023]

21. Karamustafalıoğlu O, Ceylan YC, Bakım B, et al. Obsesif Kompulsif Bozukluk Hastalarında Sosyodemografik Özellikler ve Komorbidite. *Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıp Dergisi*. 2009;43: 112-116.
22. National Institute for Health and Care Excellence (NICE). *Obsessive-compulsive disorder and body dysmorphic disorder: treatment Clinical guideline [CG31]*. [Online] <https://www.nice.org.uk/guidance/cg31/chapter/Recommendations-for-research> [Erişim tarihi:20.04.2023]
23. Özen ME, Kalenderoğlu A, Çelik M, et al. Obsesif Kompulsif Bozukluk güçlendirme tedavisinde Aripiprazol, Klomipramin ve Buspironun etkinliği: Retrospektif bir araştırma. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2019;5(1):1293-1302.
24. Ackley BJ, Ladwig GB, Makic MBF, et al. *Nursing Diagnosis Handbook, Revised Reprint with 2021-2023 NANDA-I Updates-E-Book*. [Online] https://books.google.com.tr/books?hl=en&lr=&id=JihAEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR1&dq=NURSING+DIAGNOSES+Definitions+and+Classification+Twelfth+Edition+2021-2023&ots=IiZzd4MoEX&sig=ljBn5qZ2aQ0bix0y3-H1UC4CTTE&redir_esc=y#v=onepage&q=NURSING%20DIAGNOSES%20Definitions%20and%20Classification%20Twelfth%20Edition%202021-2023&f=false [Erişim Tarihi 20.04.2023]
25. Townsend MC. *Psychiatric Mental Health Nursing: Concepts of Care in Evidence-Based Practice*. Philadelphia: F.A. Davis Company. 2015.